

ОПТИМІЗАЦІЯ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ МЕДИЧНИХ УСТАНОВ

Анотація. Розглянуто особливості аналізу фінансово-господарської діяльності закладів охорони здоров'я. Розроблено рекомендації щодо вдосконалення організації розрахункових операцій медичних установ, оскільки сучасне бачення проблем і перспектив своєчасного погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей гарантує правильний вибір розвитку та вдосконалення медичної галузі.

Аннотация. Рассмотрены особенности анализа финансово-хозяйственной деятельности учреждений здравоохранения. Разработаны рекомендации по совершенствованию расчетных операций медицинских учреждений, поскольку современное видение проблем и перспектив своевременного погашения дебиторской и кредиторской задолженностей гарантирует правильный выбор развития и совершенствования медицинской отрасли.

Annotation. The peculiarities of financial and economic activities of health care institutions have been studied. Recommendations on improving the accounting operations of medical institutions have been developed, as the modern vision of the problems and prospects of timely repayment of receivables and payables guarantees the right choice of medical industry development and improvement.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, бюджетні установи, фінансування, розрахунки.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що за останні роки у вітчизняній економічній літературі з'явилися публікації, які висвітлюють проблеми аналізу в бюджетних установах, що виникли вже в умовах економічного реформування. Проте сьогодні потрібне не тільки висвітлення окремих питань, пов'язаних із недоліками фінансування закладів охорони здоров'я в Україні, необхідна правильна організація їх аналізу.

Проблемами аналізу фінансування медичної галузі та вдосконалення механізму контролю за використанням бюджетних коштів займалися такі економісти, як: Василик О. В., Кожем'якіна С. О., Свірко С. К., проте питання організації розрахунків у медичних установах не отримали належної уваги серед науковців.

Мета дослідження полягає у розробці підходу до вдосконалення методики й організації аналізу розрахунків у бюджетних установах.

Бюджетне фінансування установ охорони здоров'я здійснюється в обмежених розмірах, тому виникає потреба у залученні додаткових ресурсів. Наявність двох джерел фінансування породжує проблему правильної організації аналізу грошових коштів і розрахунків у медичних установах.

В Україні діяльність держави в галузі охорони здоров'я має надзвичайно важливе значення для життя суспільства. Це зумовлено недостатнім рівнем доходів переважної більшості населення та орієнтацією громадян на одержання соціальних послуг саме від держави. Бюджетне фінансування (повне або часткове) основної діяльності медичних закладів є критерієм зарахування їх до бюджетних установ [1].

Незважаючи на значні успіхи в організації аналізу в установах охорони здоров'я, що спостерігається в останні роки, є ряд теоретичних, методологічних та організаційних проблем, що вимагають термінового вирішення: зростає частка позабюджетних коштів у складі джерел фінансування; галузева специфіка вимагає особливого підходу до аналізу їх діяльності. Як правило, основною причиною змін структури дебіторської і кредиторської заборгованості є взаємні неплатежі.

Якщо дебіторська заборгованість перевищує кредиторську, то це є свідченням іммобілізації власного капіталу в дебіторську заборгованість. Якщо кредиторська заборгованість значно перевищує дебіторську, то це є ознакою нестабільного фінансового стану. Як збільшення, так і зменшення дебіторської і кредиторської заборгованості можуть призвести до негативних наслідків для фінансового стану бюджетної установи та зниження платоспроможності [2].

Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості передбачає також її порівняльний аналіз, для цього проводяться розрахунки їх середніх величин за період, що аналізується (таблиця).

Порівняльний аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості лікарні у 2011 році

Показники	Заборгованість				Перевищення заборгованості	
	Дебіторська		Кредиторська		дебіторська	кредиторська
	тис. грн	%	тис. грн	%		
Середньорічна заборгованість,	212,4	100	516,3	100	-	303,9
у тому числі:						
постачальники, покупці	198,6	93,5	475,2	92	-	276,6
податки і платежі	1,1	0,5	3,1	0,6	-	2
підзвітні особи	4	1,9	-	-	4	-

З таблиці видно, що кредиторська заборгованість лікарні в 2011 році випереджала дебіторську на суму 303,9 тис. грн. Кредиторська заборгованість перевищує дебіторську у таких позиціях: постачальники, покупці – 276,6 тис. грн, податки і платежі – 2,0 тис. грн. Проте дебіторська заборгованість випереджає кредиторську по підзвітних особах на 4,0 тис. грн [3].

З метою вдосконалення організації розрахункових операцій медичних установ, на думку автора, доцільно: за даними фінансової звітності визначаються основні показники, які характеризують стан, якість, ліквідність заборгованості;

при аналізі показників дані за звітний період порівнюють з даними за минулий рік (або за інший звітний період), визначають зміни та причини цих змін та на підставі одержаних результатів дають їх якісну характеристику;

розробити внутрішню звітність про стан дебіторської і кредиторської заборгованості лікарні, оскільки бухгалтерія наприкінці кожного звітного періоду (квартал, рік) складає звіт про заборгованість бюджетних установ. Вказаний звіт містить узагальнену інформацію про дебіторів та кредиторів лікарні, яка не дає можливості приймати ефективні управлінські рішення керівництву установи;

залучити додаткові джерела, оскільки бюджетне фінансування лікарні здійснюється у обмежених розмірах. Для забезпечення зростання доходів установи, автор рекомендує розвивати багатоканальне її фінансування шляхом розширення додаткових медичних послуг (наприклад, фізіотерапевтичні, діагностичні послуги);

покращити касову дисципліну, зокрема стосовно порядку повернення невикористаних підзвітних сум, складання авансових звітів по них, а також забезпечити належне документальне оформлення даних операцій.

Таким чином, науковим результатом даного дослідження є розробка рекомендацій щодо вдосконалення організації розрахункових операцій медичних установ.

Перспективою подальших наукових досліджень у даному напрямі є розробка методики коефіцієнтного аналізу розрахункових операцій бюджетних установ.

Наук. керівн. Мішин О. Ю.

Література: 1. Василик О. В. Державний фінансовий контроль : навчальний посібник / О. В. Василик. – К. : Кондор, 2011. 2. Кожем'якіна С. О. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ : навчальний посібник / С. О. Кожем'якіна. – К. : КНЕУ, 2010. 3. Свірко С. К. Облік коштів спеціального фонду в медичних установах навчальний посібник / С. К. Свірко. – К. : Книга, 2011.